

'Utbî Kıssası

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kabrine gidip O'ndan istiğfâr dilemenin cevâzına dair ilişkin olarak şu âyeti delîl göstermektedirler:

"Halbuki onlar kendilerine zulmettiklerinde sana gelip Allâh'tan mağfiret dileselerdi ve Rasûl de onlar için (Allâh'tan) mağfiret dileseydi, her halde Allâh'ı affedici, esirgeyici bulurlardı." (Nisâ, 4/64)¹

Bu âyetle birlikte muhtemelen 'Utbî (228/843) tarafından anlatılan bir bedevî kıssasını da aktarmaktadırlar. Bu kıssaya göre bedevî Rasûlullâh'ın kabrine gelmiş, yukarıda zikredilen âyeti okumuş ve söyle demistir:

*"Ovada defnedilmişlerin en hayırlısı!
Ovaları, tepeleri sardı kokusu,
Senin bulundugun kabre canlar fedâ!
İffet, cömertlik, kerem hep orada."*

Kıssaya göre bu sözleri söyleyen bedevî, rüyasında Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'i görmüş ve Allâh tarafından mağfiret edildiği müjdesini almış!²

Bu Şüphenin Cevâbı

Söz konusu âyetle ilgili olarak ileri sürülen bu iddiânın bâtil olduğu birkaç yönden açıklanabilir:

1- Arap Dil kurallarına göre **إِذَا** "iza" edatı, geleceğe yönelik zarf görevi görürken ayetin metninde geçen **إِذْ** "iz" edatı da geçmiş zamanla ilgili zarf anlamı taşımaktadır. Lisânu-l 'Arab'da İbn Manzûr'un zikrettiği gibi diğer dilciler de aynı kuralı dile getirmişlerdir.³ Buna göre âyet-î kerîme Rasûlullâh *sallallâhu aleyhi ve sellem* döneminde meydana gelmiş belirli bir olayı anlatmaktadır. Nitekim şu âyetlerde de buna benzer bir durum söz konusudur:

"Hatırla ki, kâfirler seni tutup bağlamaları veya öldürmeleri yahut seni (yurdundan) çıkarmaları için sana tuzak kuruyorlardı." (Enfal, 8/30)

"Onlardan bir grup da demişti ki: 'Ey Yesribliler (Medîneliler)! Artık sizin için durmanın sırası değil, haydi dönün!'" (Ahzab, 33/13)

"İz" edatı ancak **تَرَى** "terâ" fîlinden sonra geldiğinde gelecek zaman için zarf olabilir. Bu durumda da kıyâmetle ilgili konulardaki gibi geleceğe ait olduğu bilinen hususlarla ilgili olur. Misal olarak Allâh-u Teâlâ bir âyet-î kerîmede şöyle buyurmaktadır:

"Onların, ateşin karşısında durdurulup, 'Ah keşke dünyaya geri gönderilsek de bir daha Rabbimizin âyetlerini yalanlamasak ve inananlardan olsak!' dediklerini bir görsen!..."
(En'âm, 6/27)

2- Ashâb-ı kirâm bu âyet-î kerîmeyi Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in hayatta bulunduğu döneme ilişkin olarak anlamışlardır. Bu nedenle de Rasûlullâh vefât edince hiçbirisi kesinlikle kabrine gidip de: "*Ey Allâhin Rasûlü! Şöyle şöyle yaptım, benim için mağfiret dile!*" dememiştir. Ashâbın böyle uygulamada bulunduklarını nakleden kimse, sahâbe, tabîîn ve onlardan sonra gelenler hakkında açıkça yalan söylemekte ve iftira etmektedir. Halbuki onlar mutlak anlamda en hayırlı nesildirler. Allâh-u Teâlâ, yerine getirmeyip gevşeklik gösterenleri kınadığı ve böyle bir tutumu nifak alâmetlerinden saydığı halde böyle bir görevi îfâ etmekten nasıl uzak durabilirler?! Hadîs, fıkıh ve tefsîr ilimlerinde derinleşmiş dînî öncü, insanlığı hidâyete sevkeden ve ümmet içinde belli bir konuma sahip imamlar nasıl olurda böyle bir vecîbeden habersiz kalabilirler?! Ve nasıl olur da insanları böyle bir vecîbeye çağırmasın, yönlendirmesin?! İlim ehlinde hiçbirisi kesinlikle böyle bir şey yapmış değildir. Bu tür bir tutum sergileyenler, ilim ehlinde sayılmayan ve insanlarca önemsenmeyen kimselerdir.⁴

Hayret dogrusu! Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* hayatta iken, ümmet günah işleyerek kendine zulmediyor, sonra istiğfarda bulunması için Rasûlullâh'a gelmeleri isteniyor ve bu dâvete uymayanlar kınanıyordu da; Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* vefât ettikten sonra ümmetin zulmü ortadan kalktı mı ki, onlardan hiç birisi istiğfarda bulunması için (onların iddiâ ettiği gibi kabrine) Rasûlullâh'a gitmeye ihtiyaç duymadı. Bu da ortaya koymaktadır ki ileri sürülen görüşler geçersiz ve bâtıldır.⁵

Bedevî kıssası olarak anlatılan kıssa ise belirli bir isnâdı bulunmayan ve söyleyenlerinin kim oldukları tespit edilemeyen çok sayıdaki uydurma hikâyelerden biridir. 'Utbi bu kıssayı isnâdsız olarak zikretmektedir. Kimisi de bu kıssa için bâtil ve muzlim bir isnâd zikretmiştir. Ancak bu gibi rivâyetlerle şer'î bir hüküm kesinlikle sâbit olamaz.

Buna benzer kıssa ve hikâyelere kabirperestlerde bol miktarda rastlanmaktadır. Sübhanallâh! Kitâb, Sünnet ve selefin uygulamalarının gösterdiği yol, aslı astarı bilinmeyen bir bedevî kıssası uğruna bir yana atılıp hebâ mı edilecek?!

3- Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in kabrine gelme hususunu ilgili âyet-î kerîmeyle delillendirmeleri **Ahmed, Ebu Dâvud ve el-Evsât'ta Taberânî** tarafından rivâyet edilen "**Kabrimi bayram yerine çevirmeyin!**"⁶ hadîsiyle çelismektedir. Şayet kabre gitmek günahkarlar için meşrû kılınmış olsaydı, kabir günahkarların en büyük bayram yeri haline gelirdi. Bu ise Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in dînine ve getirdiği öğretilere apaçık bir şekilde terstir.⁷

Bayram, insanların bir araya toplandıkları zamân ya da mekân anlamındadır.

Müellif: Faysal b. Kazzâr el-Câsim

Eser: *Tecrîdu-t Tevhîd min Dereni-ş Şirki ve Şubehi-t Tendîd*, S. 67-71

Dipnotlar:

1- Bu âyetin dogru tefsîri icin bk. Taberî "Tefsîru-t Taberî" (4/160).

2- Bu kıssayı Beyhâkî "Şu'âbu-l Imân" (thk. Zağlûl No: 4178, thk. En-Nedvî No: 3880); Ebû Harb el-Hilâlî'den rivâyet etmekte olup İbn Kudâme el-Hanbelî "el-Muğnî" (5/456-466); İbn Teymiyye "Mecmû'u-l Fetâvâ" (1/241); "Kâ'idetün Celîletün fi-t Tevessüli ve-l Vesîle" (s. 149-150, No: 439); ve İbn Kesîr ise "Tefsîru-l Kur'âni-l 'Azîm" (1/532) kıssayı Ebû Abdîrrahmân Muhammed b. 'Ubeydullâh b. Amr b. Muâviye el-'Utbî el-Ahbarî (228/843) kanalıyla zikretmektedirler. **Kıssanın Alimlerin de belirttikleri gibi aslı yoktur.** Bk. İbn Teymiyye "Mecmû'u-l Fetâvâ" (1/241); "Kâ'idetün Celîletün fi-t Tevessüli ve-l Vesîle" (s. 149-150, No: 439); "İktidâu-s Sırâti-l Mustakîm" (2/289); İbn 'Abdilhâdî "es-Sârimu-l Menkî fi-r Reddi 'ale-s Subkî" (s. 352); 'Amr 'Abdülmun'im "Hedmu-l Menâr limen Sahnaha Ehâdîse-t Tevessüli ve-z Ziyâra" (s. 48-55).

3- Bk. İbn Manzûr "Lisânu-l 'Arab" (3/476-477)

4- Bk. İbn 'Abdilhâdî "es-Sârimu-l Menkî fi-r Reddi 'ale-s Subkî" (s. 426).

5- Bk. İbn 'Abdilhâdî "es-Sârimu-l Menkî fi-r Reddi 'ale-s Subkî" (s. 427).

6- **(SAHİH HADİS):** Ahmed (2/367); Ebû Dâvud (No: 2042); Taberânî "el-Mu'cemu-l Esvât" (No: 8030).

7- Bk. İbn 'Abdilhâdî "es-Sârimu-l Menkî fi-r Reddi 'ale-s Subkî" (s. 428).

التوحيد

www.At-Tawhed.Blogspot.Com